

natural, psicològica de la vida y drets del individu. Y ademés el catalanisme vol la llibertat ben entesa y la civilització, mentres que alló no era altre cosa que l'esclavatge y la barbàrie.

Respecte als que diuen que no es mes que una utòpia, una negació, se 'ls pot contestar que may serà tal lo qui te existencia real y positiva. Una idea que s'ha encarnat ja ab la realitat, que ha crescut y ha lograt un gran desentrotlló, que conta ja ab un nombrós exèrcit, y que continúa augmentant ab rapidés prodigiosa, no pot calificarse may de utòpia, de negació. Lo fer semblant afirmació, sols indica una supina y grandísima ignorancia ó una sobrada mala fe.

Es indispensable fer ovirar y comprendre al element obrer, que per falta de medis se trova mancat principalment de la necessaria il·lustració, y per lo tant mes propens, com la experiencia atestigua, a ser pres de falsas promesas y enganyosas esperansas, las bases importantíssimas que en lo programa catalanista atanyen a la seva vida individual y colectiva, lo que contribuirían al seu benestar y a la seva tranquil·litat particular y social.

Cal fer práctica catalanista, crear cada dia novas escolas, nous centres d'Instrucció, que siguin altres tantas fonts ahont puguin veurer a tot hora l'aigua cristallina de la veritat y de la justícia.

Cal posar-lohi molt sovint devant dels ulls lo mirall net y clar del catalanisme, perque s'hi mirin y quedin penetrats de sos principis redemptors.

Es precis llegir-lohi ab freqüencia lo libre may preuhat ahont hi han escrites ben terminants las nostras aspiracions, y explicarioshi ab proporció a sos graus de cultura, lo seu significat menudament, paraula per paraula, lletra per lletra, y d'aquest modo conseguirem en poch temps, un gran augment, haurém lograt ab breu terme un avens considerable en lo camí de la Autonomia de Catalunya.

G. C.

ESPERITS PERVERSOS

Miréulos en la fosca de la vida boirosament dibuixats, aguayteu el brill de sos ulls i endins dels vostres, vos semblará observar una claror de misteri, centella de malícia, espurna d'Alquimia, foch de cementiri... mes no, que aquet, está animat de pau y potsé es mostra de la claror suavíssima esbandida per l'espai infinit ont voleyan las ánimas sens mácula, aguayteulos caminar ab passos de cautela ó arrossegantse sobre 'l negre de la vida, silenciosos, com las serpents dels boscos. Son fills de la maledicció y pares de l'enveja, el sol de la veritat els ull-acluca, la llum de la rahó els enllu-

herna y no poden lluitar, devant de la claror, s'acoten y babejan. Son la essencia del mal y el fan perque 'l frueixen, els sembradors del vici perque es son medi, per ells germinan las guerras y també las gaudeixen: en las sombras de la nit pacífica, quan tot calla anestesiát sota la volta estesa, s'escorren per la plana, envolcallats en el mudisme de las horas, cercant ab deliri foll las lluitas dels insectes sota de las fullas ó esgrocollant la terra y quan veuen la dalla de la mort ó senten la fetor del crim, riuen perversament boy redressant la testa, son els follets moderns, las antigas fantasma y tambe com aquestas viuen en la foscor, no tenen cap idea y aquí a Catalunya son els que renegan de sa mare y l'escupan, no tenen cap idea; son escut la unica senyera que idolatran, 'l idol que tanca totas sas voluntats, es l'antich lleó d'or, sota d'aquet hi veuen la foscor qu' es son ambient y per xó contemplantlo també aixecan la testa y també riuen.

Esperits perversos; els que dançan en las ombras del mal y las desgracias d'altri.

Esperits perversos; els agradats del vermellós de sanch.

Esperits perversos; els fills de las tenebras, engendrats en las cavernas del vici, gronxats en las horas de dol que 'l món per ells sofreix.

Esperits perversos; els que ajuntan sa veu ab cants funeraris y entonan mormoladors cançons de mort.

Esperits perversos; els enemichs constants dels colors del arc-iris y dels rams d'olivera. Guayteulos! potser, per ells, hi han sorolls sens harmonia, potser, per ells, el llamps dibuixan la malícia a n'el espai y el tró entona aqueil himne sepulcral, potser el seu respir va apilotarse en nuvol... Qui sab?

Ells no han sentit may el tic-tac del bressol vora la llar espurnejanta, ni han comprés may al sol quan s'ajocaba rera del Montserrat, ni han resat tampoch may al contemplar las euras arrapadas paret amunt de casa 'ls nostres avis, ni 'ls ha dit res al cor, la constant, la monòtona igualtat del barri ont varen neixer. Son malvats per essencia y enemichs com a tals de la veritat., per xó quan enrahonan al món y s'hi contactan parlan ab la mentida a flor de llavi, boy disfressant aquell lleó tot or ab la sagrada vesta de un ideal de poble y escarneixen y befan uns conceptes y noms que no capexen ni comprenen, encegats sols pe 'l brill d'aquella bestia que disfressen. Ells son els que delatan y injurien, ells son els que esgrocollan lo il·legal, perque la forsa bruta, que la estúpida ignorancia dels homes ha creat, castigui y martiritisi, ells son els que 's rabejan en las lamentacions dels desgraciats y tirant fanch a la puresa boy escampant el dupte de la innocencia agena.

Miréulos en la fosca de la vida boiro-

sament dibuixats als delators y espías, fills de la maledicció y pares de l'enveja, no hi son a plena llum, si hi fossin veuriau com babejan.

ARMENI.

Catalunya

«En los temps primitius, el territori de Catalunya estava dividit en vuyt parcialitats ó repúblicas federativas: cada una de las sevas ciutats constituía ab las sevas dependencias una república particular. Girona y Barcelona, abressaban las antigas regions de *Indigeto*, *Cerratania*, *Ausetania*, *Castellania*; Tarragona a *Cosetania*, y Lleyda a *Laletania* y *Ilergetia*. L'idioma, la religió y las costums degueren participar indubtablement de cada una de las sis familias que varen contribuir a la formació del poble catalá. En els sigles de la dominació romana, feu aquesta que 'l llatí sobressurtis, mes l'imperi d'Occident caygué ab estrèpit; els alans, els vándals, els suevos y godos traspasaren los Pirineus; la lluyta d'aquells pobles ab els hispano-romans, entre sí mateixos, y ab las legions que encar continuava enviant l'envejosa Roma, fou horrorosa a tot serho. Tantas desventuras, barrejas de castas, un llençatje bárbre compost de hispano-llatí, del vándal, del suavo, del alan y del godó arribaren a formar un núvol espés y fosch, que dissipat per la necessitat, vingué mes tart a produhir la monarquia y la llengua espanyola. D'aquella época de confusió y desquiciament general derivan alguns l'origen del nom de *Catalunya*, suposantlo format per contracció dels noms *Ghot-alani* ó *Chatti-alani* y d'aquets los de *Chattalani*, catalans y Catalunya.

El catalá ó sigui el natural de Catalunya, ab un altre idioma, diferents costums, distint caràcter peculiar de la seva rassa, y sostingut per la mateixa naturalesa del país, no ha arribat may a amalgamarse ab cap mes poble, y ha conservat sempre els seus antichs hàbits fins baix lo domini de Castella.

Durant lo regnat de Felip, el poble catalá va experimentá tot el rigor del seu govern despòtich, y tal volts haguera desaparegut, si fos destructible lo seu esprit de Nacionalitat; pero 'l geni catalá es molt gran y va sapigué llavors, com ha sapigut sempre, treurer profit fins dels seus mateixos infortunis.

Invadida Espanya pels francesos en 1808, va sostenir ab los seus propis y exclusius recursos un nombrós exèrcit nacional y no va haberhi sacrifici que no fes en pro de la independència espanyola. Catalunya presenta figuras socials com els *narros* y *cadets*, caràcters polítics, com un Don Joan de Serrallonga, empreses increíbles, com la expedició